

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2010-2011

30 NOVEMBRE 2010

Proposition de loi modifiant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, en vue de prémunir le chômeur contre une sanction arbitraire

(Déposée par Mmes Cécile Thibaut et Freya Piryns)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi reprend le texte d'une proposition qui a déjà été déposée à la Chambre des représentants le 30 octobre 2007 (doc. Chambre, n° 52-303/1).

Le droit à la sécurité sociale faisant partie des droits fondamentaux des individus, notamment en vertu de l'article 23 de la déclaration universelle des droits de l'homme du 10 décembre 1948 et de l'article 23 de la Constitution belge, il importe de protéger les personnes contre toute atteinte arbitraire à ce droit.

Le principe de l'assurance-chômage est de fournir un revenu de remplacement aux travailleurs privés involontairement de travail et de rémunération, aptes au travail, inscrits comme demandeurs d'emploi et disposés à accepter tout emploi convenable.

Si la condition de disponibilité sur le marché du travail est un critère légitime pour l'accès aux allocations de chômage dont le non-respect peut entraîner des sanctions, celui-ci ne doit toutefois pas être interprété de façon trop restrictive. Une telle interprétation risquerait en effet d'exposer à une sanction le chômeur dont la seule faute serait de n'avoir pas trouvé un emploi convenable.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2010-2011

30 NOVEMBER 2010

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 7 van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, teneinde de werkloze te beschermen tegen een willekeurige sanctie

(Ingediend door de dames Cécile Thibaut en Freya Piryns)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel neemt de tekst over van een voorstel dat reeds op 30 oktober 2007 in de Kamer van volksvertegenwoordigers werd ingediend (stuk Kamer, nr. 52-303/1).

Het recht op sociale zekerheid maakt deel uit van de fundamentele rechten van het individu, wat met name voortvloeit uit de Universele Verklaring van de rechten van de mens van 10 december 1948, alsook uit artikel 23 van de Belgische Grondwet. Daarom is het belangrijk iedereen bescherming te bieden tegen willekeurige schendingen van dat recht.

Het principiële uitgangspunt van de werkloosheidsverzekering komt erop neer een vervangingsinkomen toe te kennen aan werknemers die buiten hun wil om hun werk en dus ook hun inkomen verliezen, die arbeidsgeschikt zijn, die als werkloze zijn ingeschreven en die bereid zijn elke passende baan te aanvaarden.

Om na te gaan of de betrokkene aanspraak maakt op een werkloosheidsuitkering, is het uiteraard legitiem het criterium van de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt te hanteren en, in geval van niet-naleving ervan, bestraffend op te treden. Niettemin mag dat criterium niet te restrictief worden gelezen, want dan dreigt het gevaar dat een werkloze enkel en alleen wordt gestraft omdat hij geen passende baan heeft gevonden.

De même, le chômeur ne peut être sanctionné au seul motif que l'Office national de l'emploi (ONEm) estime que ses efforts de recherche sont insuffisants ou parce que le chômeur refuse un dispositif d'accompagnement imposé par l'ONEm. Le caractère volontaire de l'engagement dans un processus d'accompagnement doit être préservé.

La responsabilité de la pénurie d'emploi ou des difficultés à trouver un emploi ne peut être imputée aux chômeurs eux-mêmes.

Par ailleurs, toute restriction nouvelle aux conditions d'octroi du chômage toucherait d'abord les populations les plus précarisées et se traduirait ensuite par une augmentation des exclusions du bénéfice des allocations. Cela aurait comme conséquence une augmentation de la pauvreté.

La présente proposition de loi a pour objectif de prémunir le chômeur contre toute appréciation arbitraire par l'ONEm de sa disponibilité sur le marché du travail ou de ses efforts de recherche d'emploi. En outre, elle vise à donner force de loi au principe selon lequel il ne peut y avoir de sanction si le chômeur n'a pas, au préalable, refusé un emploi de qualité.

Cette proposition de loi consolide le principe actuel selon lequel le fait d'être disposé à accepter un emploi convenable, sans restrictions, est le critère objectif qui fonde le droit aux allocations.

Dans le contexte de la création de deux cents mille emplois annoncée par le gouvernement, cette proposition réaffirme également la place centrale des offices de placement régionaux dans le processus de retour à l'emploi.

Elle pose donc pour principe qu'en matière de contrôle de la disponibilité pour le marché du travail ou des efforts de recherche active, « l'offre d'emploi doit précéder la sanction ».

COMMENTAIRE DE L'ARTICLE

Article 2

Cet article vise à encadrer les possibilités de sanction des chômeurs pour cause d'indisponibilité sur le marché de l'emploi ou à la suite d'un contrôle de comportement de recherche active d'emploi en application des articles 56 et suivants de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage.

Evenmin mag de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening (RVA) de werklozen een sanctie opleggen, gewoon omdat de dienst van oordeel is dat de betrokkene onvoldoende naar een baan heeft gezocht of omdat hij de door de RVA opgelegde begeleiding heeft afgewezen. De mogelijkheid om vrijwillig in de begeleidingsprocedure te stappen, moet worden gehandhaafd.

De werklozen kunnen zelf niet verantwoordelijk worden gesteld voor de schaarste op de arbeidsmarkt of voor de moeilijkheden die ze ondervinden in hun zoektocht naar een baan.

Bovendien zou elke nieuwe restrictie van de voorwaarden om een werkloosheidsuitkering te verkrijgen, in de eerste plaats de zwakste bevolkingscategorieën treffen. Nóg meer mensen zouden dan immers van die uitkeringen verstoten blijven, wat de armoede alleen maar zou doen toenemen.

Dit wetsvoorstel strekt ertoe de werklozen te beschermen tegen elke vorm van willekeur die zich kan voordoen wanneer de RVA een oordeel uitspreekt over iemands beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt of iemands inspanningen om werk te zoeken. Concreet is het de bedoeling rechtskracht te geven aan het beginsel op grond waarvan een werkloze geen sanctie kan oplopen als hij niet eerst een kwaliteitsvolle baan heeft geweigerd.

Dit wetsvoorstel moet meer kracht geven aan het thans zonder restricties geldende beginsel op grond waarvan de bereidheid een passende baan te aanvaarden, het objectieve criterium vormt voor de toekenning van het recht op een werkloosheidsuitkering.

In het licht van de ambitie van de regering om tweehonderdduizend nieuwe jobs te creëren, bevestigt dit wetsvoorstel ook de sleutelrol van de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten bij de zoektocht van de werklozen naar een nieuwe baan.

Het principiële uitgangspunt is dus dat, inzake de controle op de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt en op de actieve zoektocht naar een baan, pas een sanctie kan worden opgelegd nadat er eerst een werkaanbod is geweest.

COMMENTAAR BIJ HET ARTIKEL

Artikel 2

Dit artikel strekt ertoe een passend raamwerk in te stellen voor de mogelijke sancties wanneer een werkloze niet voor de arbeidsmarkt beschikbaar is of wanneer hij niet in orde is gebleken na een controle waarbij werd gepeild naar de mate waarin hij actief naar werk zocht, met toepassing van de artikelen 56 en volgende van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering.

Par chômeur, il faut entendre tout bénéficiaire d'une allocation soumis aux dispositions des articles 56 et suivants de l'arrêté du 25 novembre 1991 précité.

Par sanctions, on entend les réductions et suspensions d'allocations ou exclusions du bénéfice des allocations prises en application des articles 56 à 57 et 142 du même arrêté.

Cécile THIBAUT.
Freya PIRYNS.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 7 de l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, est complété par le paragraphe suivant :

« § 16. Aucun chômeur ne pourra être sanctionné pour manque de disponibilité pour le marché de l'emploi ou suite à un contrôle du comportement de recherche active d'emploi si l'Office national de l'emploi ne peut démontrer :

1° que, dans le mois qui précède la prise de sanction, le service régional de l'emploi auprès duquel le chômeur est inscrit comme demandeur d'emploi lui a proposé une offre d'emploi convenable;

2° que le chômeur a marqué son refus d'accepter cette offre d'emploi. »

8 octobre 2010.

Cécile THIBAUT.
Freya PIRYNS.

Onder « werkloze » wordt verstaan al wie aanspraak maakt op een uitkering en op wie de bepalingen van de artikelen 56 en volgende van voormeld koninklijk besluit van toepassing zijn.

Onder « sancties » worden verstaan alle verminderingen en opschortingen van de uitkeringen, alsook alle uitsluitingen dienaangaande, waartoe wordt overgegaan met toepassing van de artikelen 56 tot 57 en 142 van hetzelfde koninklijk besluit.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 7 van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders wordt aangevuld met de volgende paragraaf :

« § 16. Geen enkele werkloze kan door de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening worden gestraft wegens ontoereikende beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt of na een controle op de mate waarin hij actief naar werk zoekt, tenzij de dienst kan aantonen dat :

1° de gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling waar de werkloze als werkzoekende is ingeschreven, hem een passende baan heeft aangeboden tijdens de maand die aan de oplegging van de sanctie voorafging;

2° dat de werkloze heeft geweigerd die werkaanbieding te aanvaarden. »

8 oktober 2010.